

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

69. ISTUNGJÄRK 23. MÄRTSIL 2007

Regioonide Komitee perspektiivarvamus „Euroopa ühtekuuluvuspoliitika võimendav mõju”

(2007/C 156/01)

REGIOONIDE KOMITEE

- Praegu toimuvad Euroopas suured sotsiaalmajanduslikud muutused ning ühendusel tuleb vastata olulistele tehnoloogilistele väljakutsetele, mis moodustavad Lissaboni tegevuskavas 2000. aastal püstitatud eesmärkide tuuma — säilitada ja tugevdada Euroopa mudelit, kus oleks ühendatud heaolu ja solidaarsus. See on võimalik üksnes juhul, kui säilitatakse tugev poliitiline raamistik, mis suudab anda osalejatele vahendid mitte ainult avanevate võimaluste ärakasutamiseks, vaid ka tagajärgedele reageerimiseks. Nimetatud väljakutsed puudutavad kõige vahetumalt Euroopa Liidu kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kuid just nemad suudavad strateegilisi suuniseid konkreetsete meetmetena ellu viia, mobiliseerides sotsiaalseid ja majanduslikke osalejaid üle kogu Euroopa.
- Euroopa Liidu uuendatud tööhõive ja majanduskasvu strateegia kujuneb edukaks üksnes juhul, kui õnnestub mobiliseerida ressursid kõikjal Euroopa Liidus. Kuid eelarveseisund on nii liikmesriikides kui ka ühenduses tervikuna pingeline ning seetõttu peab EL püüdma olemasolevaid rahalisi vahendeid võimalikult tõhusalt suurendada. Regioonide Komitee leiab, et ühtekuuluvuspoliitika kujutab endast nii tänu oma strateegilisele suunale kui rakendusmehhanismidele tõhusat vahendit ELi eesmärkide saavutamiseks.
- Regioonide Komitee on arvamusel, et programmitöö perioodil 2007–2013 on võimalik ühtekuuluvuspoliitika võimendavat mõju oluliselt suurendada. Ühtekuuluvuspoliitika juba äraproovitud ja kinnistunud põhimõtteid on täiendatud mitmete meetmetega, näiteks ühtekuuluvuspoliitika strateegilisem lähenemisviis, sihtotstarbelisus ja vahendite suurem kontsentreerimine prioriteetsetele sektoritele, parem õigusraamistik uuenduslike rahastamisskeemide rakendamiseks, linnaarenguprogrammidele vajaliku tähtsuse omistamine ning territoriaalse koostöö tõhustamine.

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 24. märtsi 2006. aasta otsust konsulteerida kõnealuses küsimuses Regioonide Komiteega vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 265 lõikele 1;

võttes arvesse Euroopa Parlamendi 20. juuli 2006. aasta kirja, milles Regioonide Komiteel palutakse koostada arvamus teemal „Regionaalpoliitika mõjud ja tagajärjed ühtekuuluvusele Euroopa Liidus”;

võttes arvesse Regioonide Komitee presidendi 1. juuni 2006. aasta otsust teha territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika komisjonile ülesandeks kõnealuse arvamuse koostamine;

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust teemal „Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile: Ehitades meie ühist tulevikku. Laienenud liidu poliitikaväljakutsed ja eelarvevahendid 2007–2013”, KOM(2004) 101 lõplik, (CdR 162/2004 fin) ⁽¹⁾;

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust teemal „Kolmas majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse aruanne” (CdR 120/2004 fin) ⁽²⁾;

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust teemal „Euroopa Komisjoni teatis – Ühtekuuluvuspoliitika toetus majanduskasvule ja töökohtade loomisele: ühenduse strateegilised suunised, 2007–2013”, KOM(2005)299 lõplik, (CdR 140/2005 fin);

võttes arvesse territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika komisjoni 11. detsembril 2006. aastal vastu võetud arvamuse eelnõud (CdR 118/2006 rev. 2) (raportöör: Manuel CHAVES GONZÁLEZ (PES/ES), Andaluusia autonoomse piirkonna president);

võttis täiskogu 69. istungjärgul 23. märtsil 2007 vastu järgmise arvamuse:

1. Arvamuse sotsiaalmajanduslik ja poliitiline taust

1.1 Euroopa Komisjon väljendas volinik Margot Wallströmi 24. märtsi 2006. aasta kirjas soovi, et Regioonide Komitee koostaks perspektiivarvamuse teemal „Euroopa ühtekuuluvuspoliitika võimendav mõju struktuurifondide raames”. Komisjon leiab, et komitee arvamus annaks olulise panuse neljanda ühtekuuluvusaruande koostamisse, mis on kavas esitada 2007. aasta kevadel.

1.2 20. juulil sai Regioonide Komitee kirja ka Euroopa Parlamendi presidendilt hr Borrellilt, kes palus komiteel koostada arvamus Euroopa Parlamendi saadiku, regionaalarengu komisjoni liikme Francisca Pleguezuelos Aguilari (ES/PES) koostatud struktuuripoliitika aruande kohta, milles käsitletakse struktuuripoliitika mõju ühtekuuluvusele ELis. COTERi komisjon otsustas, et käesolev perspektiivarvamus on vastuseks ka Euroopa Parlamendi taotlusele.

1.3 Käesoleva arvamusega soovitakse aidata kaasa arutelule ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle laienenud Euroopas ning ühtekuuluvuspoliitika osatähtsusele ELi eelarves. Komitee arvates on minevikus tehtud mitmeid ettepanekuid, mis seavad kahtluse alla ühtekuuluvuspoliitika tõhususe Euroopa Liidus, arvestades laienemisega seotud reformide vajadust ja globaliseerumist. Komitee peab murettekitavaks asjaolu, et kõnealuste ettepanekute aluseks võetud hinnangud ühtekuuluvuspoliitika mõju kohta ei olnud adekvaatsed.

⁽¹⁾ ELT C 164, 5.7.2005, lk 4.

⁽²⁾ ELT C 318, 22.12.2004, lk 1.

1.4 Praegu toimuvad Euroopa Liidus suured sotsiaalmajanduslikud muutused ning ühendusel tuleb vastata olulistele tehnoloogilistele väljakutsetele, mis moodustavad Lissaboni tegevuskavas 2000. aastal püstitatud eesmärkide tuuma — säilitada ja tugevdada Euroopa mudelit, kus oleks ühendatud heaolu ja solidaarsus. Tuleb märkida, et see on võimalik üksnes juhul, kui säilitatakse tugev poliitiline raamistik, mis suudab anda osalejatele vahendid avanevate võimaluste ärakasutamiseks ning samuti tagajärgedele reageerimiseks.

1.5 Nimetatud väljakutsed puudutavad kõige vahetumalt Euroopa Liidu kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kuid just nemad suudavad strateegilisi suuniseid konkreetsete meetmetena ellu viia, mobiliseerides kohapealseid sotsiaalseid ja majanduslikke osalejaid.

1.6 Euroopa Liidu uuendatud tööhõive ja majanduskasvu strateegia kujuneb edukaks üksnes siis, kui õnnestub mobiliseerida ressursid kõikjal Euroopa Liidus. Kuid eelarveseisund on nii liikmesriikides kui ka ühenduses tervikuna pingeline ning seetõttu peab EL püüdma olemasolevaid rahalisi vahendeid võimalikult tõhusalt suurendada. Regioonide Komitee leiab, et ühtekuuluvuspoliitika võimaldab nii tänu oma strateegilisele suunale kui rakendusmehhanismidele suurendada vahendeid ELi eesmärkide saavutamiseks.

1.7 Käesoleva arvamusega püütakse kõnealusesse arutellu lisada mõningad aspektid, esitades põhjaliku käsitluse võimendava mõju kohta, milles võetakse arvesse ühtekuuluvuspoliitika mitmesuguseid mõjusid ELis. Metodoloogilises lisas on esitatud teave käesoleva arvamuse koostamisel kasutatud teaduslike meetodite ja tööviiside kohta. ⁽³⁾

2. Mõiste „võimendav mõju” määratlus

Käesolevas arvamuses teeb Regioonide Komitee ettepaneku käsitleda võimendavat mõju laias tähenduses, mis hõlmaks mitmeid struktuurifondide mõju hindamisel olulisi tegureid. Seega on arvamuse eesmärk käsitleda terviklikult ühenduse fondide võimendavat mõju järgmistes valdkondades:

- finantsaspektid;
- temaatilise kontsentreerimise poliitilised ja strateegilised aspektid;
- institutsioonilise suutlikkuse parandamine;
- ühtekuuluvuse suurendamine Euroopas.

2.1 Võimendava mõju finantsaspektid

2.1.1 Ühtekuuluvuspoliitika pakub Euroopa kontekstis olulist lisaväärtust, sest ühenduse kulutused annavad paremaid tulemusi ning võimaldavad osapooli paremini mobiliseerida, kui see oleks võimalik riiklikul või piirkondlikul tasandil. Vastavalt Euroopa Komisjoni hinnangutele ⁽⁴⁾ viib iga ELi tasandil ühtekuuluvuspoliitika raames kulutatud euro sihtala 1 piirkondades täiendavate kulutusteni, mis on keskmiselt 0,9 eurot. Sihtala 2 piirkondades ulatuvad täiendavad kulutused isegi kuni 3 euronit iga investeeritud euro kohta.

2.1.2 Niisugune suurendav mõju tuleneb eelkõige struktuurifondide temaatilisest ja geograafilisest kontsentreerimisest. Fondide kontsentreerimine koos mõistliku hulga vahenditega suurendab võimalusi vajaliku kriitilise massi saavutamiseks, luues sel viisil tingimused edasiste investeeringute stimuleerimiseks. Seetõttu saab võimet investeeringuid ligi tõmmata suurendada temaatilise ja geograafilise kontsentreerimise abil, sest sel juhul on võimalik investeeringuid teha väiksemate kuludega.

2.1.3 Samuti tuleneb võimendav mõju mitmekesiste finantsvahendite olemasolust, kuigi sageli ei ole liikmesriigid ja piirkonnad võimelised kõiki potentsiaalseid ühtekuuluvuspoliitika vahendeid kohaselt kasutama. Näiteks tõsteti uurimuses esile üldisi toetusi kui paindlikku vahendit, mis suudab tekitada ja suurendada paljude projektide ja programmide võimendavat finantsmõju.

⁽³⁾ http://coropinions.cor.europa.eu/CORopinionDocument.aspx?identifier=cdr\coter-iv\dossiers\coter-iv-003\cdr118-2006_fin_ac.doc&language=ET

⁽⁴⁾ Euroopa Komisjon: „Ühtekuuluvuspoliitika toetus majanduskasvule ja töökohtade loomisele: ühenduse strateegilised suunised, 2007–2013” (KOM(2005) 299 lõplik), Brüssel, 5. juuli 2005.

2.1.4 Tähelepanu vääriavad ka niisugused võimendavat mõju suurendavad vahendid, mis on seotud struktuurifondide kaasamisega ettevõtetele (eriti VKEdele) suunatud finantskorraldusvahenditesse, nagu nt riskikapitalifondid, tagatisfondid, laenufondid ning linnaarendusfondid. Paljudes abikõlblikes piirkondades on struktuurifondide kasutamisel kogutud juba hulgaliselt kogemusi kõnealuste toetusvahenditega, eelkõige riskikapitali rahastamise valdkonnas. See kehtib ka uuendatavate fondide arendamise kohta, sest kõnealused fondid võivad anda panuse piirkondlikusse arengusse ka pärast toetusperioodi lõppemist. Kõnealuses kontekstis on tervitatavad sellised algatused nagu JEREMIE, JASPERS ja JESSICA, mille toetajate hulgas on ka Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Investeerimisfond, kellel võib olla väga oluline roll selliste meetmete elluviimisel.

2.1.5 Niisugused vahendid võivad suurendada ka riigiasutuste suutlikkust teha koostööd rahvusvaheliste rahandusinstituutidega ja erapankadega, mis võivad olla teiste arenguprojektide rahastamisallikaks. Nimetatud vahendite kasutamise eelis on ka see, et need võivad suurendada struktuurifondide haldamise paindlikkust, ning suurem maksevõime välisosaletajate suhtes, mida pakuvad nii Euroopa Investeerimispank kui ka Euroopa Investeerimisfond.

2.1.6 Lisaks saab võimendavat mõju suurendada, parandades erinevaid tegureid, mis on seotud avaliku ja erasektori partnerluse tugevdamisega. Seega tuleb selleks, et stimuleerida erasektori investeeringuid suhteliselt lühikese ajaga, teha kindlaks erainvesteeringuid eemaletõrjuvad takistused ja luua ning toetada projektimeeskondi ning partnerluse vorme koostööks erasektoriga.

2.1.7 Tänu stabiilsele rahastamisele ja mitmeaastasele planeerimisele annab ühtekuuluvuspoliitika ka võimaluse tugevateks suheteks erasektoriga, mis võimaldab stimuleerida suuremaid investeeringuid pikema aja jooksul. Nimetatud eripära, mis iseloomustab ühtekuuluvuspoliitikat võrreldes samalaadsete riiklike poliitikatega, loob kindlasti uut ja täiendavat lisaväärtust, mida ei saa eitada.

2.1.8 Samuti tuleb tähelepanu pöörata sellele, et mõnes — eriti kümnes uues — liikmesriigis võib avaliku sektori investeeringute järsk suurenemine lühikeses ja keskpikas perspektiivis ohustada eelarvepuudujäägi kriteeriumi ning stabiilsuse ja majanduskasvu pakti sätete täitmist. Avaliku sektori investeeringute otsese suurendamise asemel võiks alternatiivne lahendus olla avaliku ja erasektori partnerluse sagedasem kasutamine.

2.2 Poliitika strateegiline suunamine

2.2.1 Avaliku sektori investeeringute kindlaksmääramine ja kavandamine peab igal tasandil olema hoolikas ja asjakohane. Seetõttu tuleb rõhutada, et ühtekuuluvuspoliitikal on võtmeroll piirkondlike ja riiklike prioriteetide ümberkorraldamisel selleks, et luua sünergia Euroopa tasandil. Euroopa investeerimisstrateegiat peab toetama vastav riiklik ja piirkondlik poliitika, mille tulemuseks oleksid kvaliteetsed avaliku sektori investeeringud eelkõige sellistes valdkondades, mis on seotud Lissaboni strateegia ja nende seosega Göteborgi strateegia suhtes.

2.2.2 Nimetatud investeeringud puudutavad haridust, teadmisi, teadus- ja uuendustegevust, keskkonnakaitset, sotsiaalteenuseid, elukestvat õpet ning Euroopa struktuuride loomist. Kõnealused investeeringud ei mõjuta mitte ainult nõudlust, vaid avaldavad pikas perspektiivis struktuurilist mõju majandusele, suurendades majanduskasvu ja piirkondade konkurentsivõimet. Seega tuleneb ühtekuuluvuspoliitika võimendav mõju erinevatest turgetest.

2.2.3 Esimene tegur on uute ideede ja lähenemisviiside toomine liikmesriikide ja piirkondade poliitikasse, suurendamaks uuendustegevuse rolli majandusarengus. Uurimuses analüüsitud juhtumitest võib teha järelduse, et ühtekuuluvuspoliitika on aidanud suunata riikliku poliitika prioriteete niisuguste majandusarengu seisukohalt oluliste valdkondade poole nagu uuendus- ja teadustegevus, aktiivne tööhõivepoliitika ning sotsiaalne kaasamine.

2.2.4 Selline suunamine on toimunud eelkõige tänu võimalusele käivitada fondide abil pilootprojekte, milles kasutatakse uusi lähenemisviise ja vahendeid, nagu näiteks uuendusmeelsete klastrite toetamine või kaasavam lähenemine. See on tõstnud teadlikkust ja avardanud uuendustegevuse mõistet, aidates piirkondlikesse arengustrateegiasse paremini integreerida organisatoorseid, finants-, juhtimis- ja koolitus- ning uuendustegevuse edendamise aspekte.

2.2.5 Teiseks on ühtekuuluvuspoliitika aidanud kaasa sellele, et võetakse arvesse poliitika valdkondi, millele varem ei pööratud riiklikus või piirkondlikus poliitikas tähelepanu. Paljud pilootalgatused, nagu RIS (*Regional Innovation Strategies* — piirkondlikud uuendusstrateegiad) ja ERFi uuendusmeetmed, on järk-järgult muutunud liikmesriikide ja piirkondade peamiseks poliitikavahenditeks. Üldiselt võib ühtekuuluvuspoliitikaga kaasnenud uusi suundumusi iseloomustada ühise nimetajaga, milleks on paindlikumad ning enam turule suunatud lähenemisviisid.

2.2.6 Lisaks on ühtekuuluvuspoliitikale omased integreeritud arengustrateegiad, mis on välja töötatud riikliku ja piirkondliku tasandi koostöös, aidanud kaasa majandusarengu ja tööhõive valdkonnas strateegilisemate lähenemisviiside kasutamisele, võimaldades ellu viia konkreetseid projekte. Paljud valdkonnad, nagu tehnoloogia, uuendustegevus, inimkapitali väljaõpe, võrdsed võimalused ja keskkond, on osutunud olulisteks majan-

duskasvu mõjutavateks teguriteks, mida tuleb arvesse võtta asjaomastes poliitikates, loomaks terviklikumat lähenemisviisi.

2.3 Institutsioonilise suutlikkuse parandamine

2.3.1 Üks struktuurifondide võimendava mõjuga seonduv oluline aspekt on ka nende mõju ametiasutuste tööle, aidates neid kaasajastada, parandada nende juhtimist ja ühtlustada menetluskorda Euroopa kontekstis. Ühtekuuluvuspoliitika on aidanud ühenduse poliitikat ellu viia, seda eelkõige keskkonnakaitse ja võrdsete võimaluste valdkonnas ning samuti majanduse ja sotsiaalvaldkonna ümberkorraldamisel vastavalt Lissaboni ja Göteborgi strateegia prioriteetidele.

2.3.2 Sellega seoses tuleb rõhutada riiklike reformikavade elluviimise tähtsust uuendatud Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisel ning kooskõlastamist nimetatud kavade ja 2007.–2013. aasta riiklike strateegiliste võrdlusraamistike vahel.

2.3.3 Samuti tuleb mainida partnerluse edendamist, institutsioonilise suutlikkuse parandamist riikliku poliitika kavandamisel ja elluviimisel, hindamiskultuuri edendamist, läbipaistvust ja heade tavade vahetamist. Kõik need tegurid on osa Euroopa Liidus välja arendatud ühtekuuluvuspoliitika süsteemist, mille eesmärk on parem juhtimine kõigil tasanditel, sest paljusid neist tehnikatest rakendatakse hiljem teiste sektorite haldusastutes. Ka selliste uute struktuuride nagu regionaalarengu agentuuride loomine on mänginud väga olulist rolli paljude ELi piirkondade arengus.

2.3.4 Samuti on ühtekuuluvuspoliitika märkimisväärselt kaasa aidanud kõnealuse valdkonna kavade ja programmide väljatöötamisele. Hindamine ja analüüs on üha ulatuslikum ja täpsem, eesmärkide seadmine on konkreetsem ning paraneb kavade ja programmide järelevalve ja hindamine võrdluskriteeriumide alusel. Avaliku sektori investeerimisstrateegiatega kavandamine pikas perspektiivis on saanud olemasoleva planeerimiskultuuri loomulikuks osaks.

2.3.5 Selle tulemusena on paljudes valdkondades, nt keskkonna valdkonnas, suurenenud ka liikmesriikide suutlikkus ühenduse õigusaktide vastuvõtmiseks ja tõhusaks rakendamiseks. Eriti olulisi muudatusi on ühtekuuluvuspoliitika kaasa toonud liikmesriikide riigihankeid puudutavates õigusaktides, avades riigihanketurud kõigile ELi ettevõtetele ning kindlustades sel viisil ühtse turu toimimise. Nimetatud aspekt on väga oluline seoses ELi hiljutise laienemisega.

2.3.6 Võib ka väita, et ühtekuuluvuspoliitika on edendanud ja tugevdanud piirkondade rolli otsustusprotsessis ühenduse regionaalpoliitika kavandamisel ning elluviimisel. Inimressursside osas piisava kriitilise massi loomine, mis on oluline fondide kohaseks juhtimiseks, on suurendanud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste iseseisvust ning edendanud ELis regionaliseerimist ja kohalikku autonoomiat.

2.4 Ühtekuuluvuse suurendamine Euroopas

2.4.1 Ühtekuuluvuspoliitika võimendav mõju on mitmete elementide abil suurendanud ka ühtekuuluvust Euroopas.

2.4.2 Partnerluse põhimõtte ja vastutajate keskne roll on soodustanud koostööd avalike institutsioonide ja erinevate sotsiaalsete rühmade vahel, millel on olnud probleemide lahendamisel võtmeroll.

2.4.3 Lisaks võib väita, et ühtekuuluvuspoliitika on võimaldanud leida mitmemõõtmelisi lahendusi väga keerulistele ja erilaadsetele probleemidele. Probleemid, millega ELi eri piirkonnad kokku puutuvad, on väga mitmesugused ja nende taust ja konjunktuur väga erinevad. Sellele vaatamata on ühtekuuluvuspoliitika võimaldanud sellist olukordade mitmekesisust arvesse võtta, eriti mis puudutab ELi äärealasid ja mahajäänuid piirkondi ning samuti äärepoolsemaid piirkondi. Selline ühtekuuluvusele suunatud lähenemine on liikmesriikide poliitikat märkimisväärselt mõjutanud ka teistes valdkondades.

2.4.4 Ühtekuuluvuspoliitika on loonud ka soodsa pinnase ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostööks, seda peamiselt INTERREGi algatuse kaudu, aidates üle saada pikaajalistest konfliktidest või kaugele minevikku ulatuvatest lahkhelidest kummalgi pool piiri. Lisaks sellele on ühist piiri mitteomavate kohalike omavalitsuste ja piirkondade koostöö oluliselt edasi arenenud tänu piirkondadevahelise koostöö toetamisele ning see annab praegu olulise panuse uute piirkondlike strateegiate arengusse.

2.4.5 Varasematel struktuurifondide perioodidel on Euroopa Regioonide Arengufondi ning Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi vaheline tihe side toonud olulist võimendavat mõju integreeritud maaelu arengu valdkonnas. Soovitav territooriaalse ühtekuuluvuse taustal tuleb kontakti ERFi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahel vähemalt kooskõlastamise ja koostöö tasemel jätkata.

2.4.6 Selles osas on eriti häid tulemusi andnud URBANI programmid, mis on avaldanud tõhusat mõju nii linnade uuendamisele kui ka sotsiaalsele kaasamisele. Need programmid on kodanikele tõestanud ELi poliitika lisaväärtust ja suurendanud meetmete kontsentreerimise abil tõhusust.

2.4.7 Lisaks on ühtekuuluvuspoliitika avaldanud olulist võimendavat mõju Euroopa integratsiooniprojekti nähtavusele. Nimetatud mõju on eriti tuntav olnud neil juhtudel, mil ühtekuuluvuspoliitika on parandanud avalikke teenuseid ning tõstnud kodanike elukvaliteeti.

3. Järeldused

Võttes arvesse analüüsitud aspekte, rõhutab Regioonide Komitee järgmist.

3.1 Tänu oma eripäradele (partnerlus, täiendus, strateegiline planeerimine ja mitmeaastane rahastamine) on Euroopa ühtekuuluvuspoliitika mitmes osas avaldanud märkimisväärselt võimendavat mõju.

3.2 Euroopa ühtekuuluvuspoliitika avaldab võimendavat mõju ressursside ning avaliku ja erasektori partnerluse mobiiliseerimise ja loomise näol. Tänu stabiilsele mitmeaastasele rahastamismehhanismile ja võimele luua vajalikku investeeringute kriitilist massi toimib see paljudes sektorites katalüsaatorina nii riiklike kui erasektori vahendite jaoks.

3.3 Nii ühtekuuluvuspoliitika võimendavat mõju kui ka teisi mõjusid võib täheldada igat laadi piirkondade ning väga erinevate programmide ja projektide puhul, olenemata kulude suurusest.

3.4 Samuti on oluline lihtsustada fondide juhtimist, selleks et partnerlusprojektide võimendav mõju oleks võimalikult suur. Lisaks võib toetatavate piirkondade liigne piiratus ja killustatus mõnes piirkonnas partnerluskoostööd raskendada, mis mõjutab olulisel määral partnerluse osapoolte valikut ja nende valmidust kohustuste võtmiseks. Kõnealune probleem lahendatakse perioodil 2007–2013, kui uutes määrustes kaotatakse praegune sihtalasse 2 kuuluvate piirkondade jaotus.

3.5 Euroopa ühtekuuluvuspoliitika on strateegilise poliitilise suunamise võtmelement. Ühtekuuluvuspoliitika suudab erinevates sektorites edendada uuenduslikke lähenemisviise ning suunata poliitikat paljudes valdkondades riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. See on jõud, mis seob ELi eesmärgid nagu Lissaboni strateegia nende tegeliku omaksvõtmise ja elluviimisega peamiste osalejate poolt kõikjal ELis.

3.6 Euroopa ühtekuuluvuspoliitika avaldab võimendavat mõju ka ressursside mobiliseerimisele, toetamaks Lissaboni strateegia eesmärkidele suunatud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonimeetmeid kui majanduskasvu mõjutavat olulist tegurit keskpikas ja pikas perspektiivis.

3.7 Paljude ühtekuuluvuspoliitika raames käivitatud uuendusprogrammide ja -projektide õnnestumisel on väga oluliseks osutunud asjaolu, et uusi kontseptsioone ja lähenemisviise toetatakse kõige kõrgemal poliitilisel ja haldustasandil. Oluline on ka strateegiate ja haldusametuste koostöö sidusus. Need tegurid on tugevdanud struktuurifondide võimendavat mõju.

3.8 Ühtekuuluvuspoliitikal on oluline roll institutsioonilise suutlikkuse suurendamisel. Partnerluspõhimõtte kaudu on ühtekuuluvuspoliitika kogu ELis edendanud uut koostööalust põhinevat valitsemismudelit ning strateegiliselt kaasanud erinevaid valitsustasandeid ja kodanikuühiskonda, suurendades sel viisil piirkondlike ja kohalike omavalitsuste sotsiaalset ja majanduslikku kapitali. Sellest saab otsustav tegur uute liikmesriikide tulevases arengus.

3.9 Selleks et struktuurifondide võimendav mõju oleks pikas perspektiivis võimalikult suur, tuleb arvestada iga piirkonna üldist tausta ja kultuurilist identiteeti. Seetõttu tuleb alati arvestada ka ühenduse nõuete ja piirkondlike prioriteetide omavaheolist tasakaalu. Tagamaks seda, et struktuurifondide tekitatud muutused oleksid jätkusuutlikud, tuleb püüda muuta kultuuri ja ühiskonna mentaliteeti, edendades uuendustegevust, haridust, ettevõtlikkust ja loominguilistust.

3.10 Ühtekuuluvuspoliitika võimendaval mõjul on suur tähtsus ühtekuuluvuse tugevdamisel Euroopa integratsioonis. Sel on potentsiaali integreerida ELi väga erilaadseid piirkondi, see võimaldab aktiivselt kaasata kõiki sotsiaalseid ja majanduslikke osalejaid ning tänu oma konkreetsele panusele elukvaliteedi parandamisel on see kodanike jaoks nähtav ning nad tajuvad selle kaasavat iseloomu.

3.11 Ühtekuuluvuspoliitikal on võimendav mõju jätkusuutlikule, keskkonnasõbralikule arengule, nii et keskkonnaprobleemide hooletusse jätmine ei hakka piirama majanduskasvu, elukvaliteeti ja loodusvarade säilimist.

3.12 Kattes kogu ELi ala, loob ühtekuuluvuspoliitika sobiva üleeuroopalise raamistiku tasakaalustatud majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks. Hõlmates nii lähenemise kui konkurentsivõime aspekte, loob see põhitõingimused kogemuste kogumiseks ja heade tavade vahetamiseks. Lisaks pakub ühtekuuluvuspoliitika integreeritud raamistikku üksteiselt õppimiseks, võimaldades edukatele algatustele samaaegselt rahastamist ja konkreetseid rakendusmeetodeid.

3.13 Regioonide Komitee on arvamusel, et programmitöö perioodil 2007–2013 on võimalik ühtekuuluvuspoliitika võimendavat mõju veelgi suurendada. Ühtekuuluvuspoliitika juba äraproovitud ja kinnistunud põhimõtteid on täiendatud mitmete meetmetega, nagu ühtekuuluvuspoliitika strateegilisem lähenemisviis, sihtotstarbelisus ja vahendite suurem kontsentreerimine prioriteetsetele sektoritele, parem õigusraamistik uueduslike rahastamiskeemide rakendamiseks, linnaarengu-programmidele vajaliku tähtsuse omistamine ning territoriaalse koostöö parandamine. Nimetatud muutused on näidanud, et ELi poliitiliste eesmärkide otsustava muutumise korral võib ühtekuuluvuspoliitika mängida võtmerolli majanduslike ja sotsiaalsete muutuste konkreetsetel kujundamisel ja toetamisel kogu ELis.

3.14 Projektiarendus ja -valik on osutunud edu saavutamisel võtmetähtsusega teguriks: tuleb hoolikalt valida sellist liiki vahendid, mis sobivad kõige paremini piirkonna kontekstiga ning eesmärkidega, mida soovitakse saavutada.

4. Soovitused

Regioonide Komitee

4.1 soovib Euroopa Komisjonil võtta oma järgmisel ELi ühtekuuluvuse hetkeseisu ja arengu hindamisel arvesse võimendavat mõju selle laiendatud käsitluses;

4.2 teeb komisjonile, parlamendile ja nõukogule ettepaneku kaaluda võimalust kasutada võimendavat mõju sobiva raamistikuna ühenduse poliitikate hindamiseks, seda eriti ühenduse eelarve läbivaatamise osas keskpikas perspektiivis;

4.3 soovib komisjonil teha enam jõupingutusi ühtekuuluvuspoliitikast tuleneva kasu ning selle iseloomu ja kuvandi tutvustamiseks kõikides liikmesriikides ning eriti nende piirkondlikes ja kohalikes omavalitsustes;

4.4 soovib komisjonil tugevdada juba võetud samme erinevate finantsvahendite (JEREMIE, JESSICA jt) edendamiseks struktuurifondide kaudu ning eelkõige luua piirkondades vajalikud konkurentsivõimelised võimalused riskikapitalifondide ning tagatisprogrammide arenguks;

4.5 soovib Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel lihtsustada haldusmenetlusi, luua uuendustegevust soodustav õigus-, haldus- ja finantsraamistik ning samuti tugevdada innovatsioonisõbralikele ettevõtetele suunatud rahastamisvorme (riskikapital, erainvestorid (*business angels*), mikrolaenud jm);

4.6 soovib Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel viia läbi hindamine struktuurifondide juhtimise lihtsustamisel ja deentraliseerimisel tehtud edusammude kohta ajavahemikus 2007–2013. Seejuures tuleb tähelepanu pöörata halduskoormuse ja meetme liigi ning ulatuse proportsionaalsusele ning ka halduskulude mõjule piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele;

4.7 soovib liikmesriikidel tugevdada partnerlust struktuurifondide haldamise ja juhtimise kõigis etappides, rakendades tõhusaid meetmeid piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna kaasamiseks kogu protsessi käigus; soovib arendada tihedamat partnerlust linnadega, sest neil on suur potentsiaal majanduskasvu ja tööhoive edendajatena;

4.8 soovib komisjonil, parlamendil, liikmesriikidel ja Euroopa Investeerimispangal selgitada välja takistused, mis raskendavad avaliku ja erasektori partnerluse kasutamist struktuurifondidest rahastatavate projektide juhtimisel. Seejuures oleks palju kasu sellest, kui ELi tasandil antaks selge tõlgendus avaliku ja erasektori partnerluslepingute põhialustele ning lihtsustataks riiklike toetuste süsteemi. Samuti tuleb ELi kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes teha enam teavitustööd avaliku ja erasektori partnerlusega seotud võimaluste ja probleemide selgitamiseks;

4.9 soovib Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel toetada struktuurifondidele sageli iseloomulikke eksperimentaalset ja uuenduslikku rolli. Sellega seoses soovib liikmesriikidel kasutada ettenähtud reserve ja muid vahendeid edukaimate strateegiatega premeerimiseks ja tutvustamiseks ning territoriaalse koostöö tulemuste kindlustamiseks;

4.10 kutsub Euroopa Komisjoni üles arvestama tihedat seost struktuurifondide meetmete ja maaelu arengu programmide vahel ning — hoolimata vajadusest selgelt eraldatud kontode järele — võimaldama ja edendama optimaalset sisulist koostöölastamist kõigil tasanditel;

4.11 soovib struktuurifondide rakendamisel pöörata tähelepanu eelkõige Kyoto protokollis eesmärkidele ja pöörduda tagasi jätkusuutliku, keskkonnasõbraliku majanduskasvu teele;

4.12 soovib liikmesriikidel ja komisjonil stimuleerida võimendavat mõju struktuurifondide programmitöös, soodustades suure võimendava mõjuga projektide loomist, stimuleerimist ja rahastamist, ning võtma seda arvesse ka aruannete koostamisel ja hindamistsükli käigus;

4.13 rõhutab vajadust arvestada piirkondlikke eripärasid kõigil tasanditel ka tulevases ühtekuuluvuspoliitikas, sest „tugevus seisneb mitmekesisuses“ on ühtekuuluvuspoliitika võimendava mõju edu oluline tegur;

4.14 selleks et struktuurifondide võimendavat mõju täielikult ära kasutada, soovib piirkondadel ja liikmesriikidel hoolikalt jälgida, et piirkondlikud strateegiad, riiklikud reformikavad,

riiklikud strateegilised võrdlusraamistikud ning rakendusprogrammid Euroopa ühtekuuluvuspoliitika arendamiseks oleksid omavahel kooskõlas;

4.15 soovib käsitleda võimendava mõju eelseid ning tõsta avalikkuse teadlikkust sellest tuleneva võimaliku kasu kohta nii erialase kui laiale avalikkusele suunatud teavitustegevuse kaudu ning levitada häid tavasid, nagu seda teeb Regioonide Komitee oma lahtiste uste päevadega;

4.16 soovib komisjonil analüüsida ja hinnata piirkondade arengut pikas perspektiivis ning rõhutab, et selleks, et piirkondade sotsiaalmajanduslikus arengus võiks toimuda tõeline edasimineku, on vaja muutusi kultuuris ja hoiakutes ning teema avalikustamine peab olema igati läbipaistev ja kõigile osapooltele arusaadav;

4.17 tervitab komisjoni algatust luua võrgustik „Piirkonnad majandusmuutustes“ ja soovib, et see hõlmaks laia teemaringi, kajastamaks muutuste dünaamikat erinevates piirkondades, kasutades käesoleva perioodi jooksul tehtud uuendusi. Komitee leiab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tuleks kaasata kõnealuse algatuse prioriteetsete valdkondade valikuprotsessi, ja soovib olla täielikult kaasatud nimetatud algatuse arendamisse;

4.18 soovib Euroopa institutsioonidel käsitleda piirkondadevahelist solidaarsust ELi ühtekuuluvuse ühe peamise mõõtmena. Ühtekuuluvuspoliitika peab ka tulevikus jääma Euroopa integratsioonipoliitika keskseks osaks.

Rooma, 23. märts 2007

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE